

Valtuustoaloite: Jätteenkäsittelyn parantaminen Etelä-Savon hyvinvointialueella

Esittäjä: Vihreä valtuustoryhmä

Valtuustoaloite: Jätteenkäsittelyn parantaminen Etelä-Savon hyvinvointialueella

Tausta ja perustelut:

Hyvinvointialueen kaikissa tiloissa ei ole mahdollista jätteiden lajitteluun. Eloisalla on noin 190 toimipistettä, joissa työskentelee yhteensä 7800 sosiaali- ja terveysalan sekä pelastustoimen ammattilaista. Suurin osa työntekijöistä työskentelee Eloisan toimipisteissä. Taukokuoneissa ruokien, välipalojen ja muiden pakkausjätteenä tulee paljon muovia, kartonkia, metallia ja lasia. Silti lajittelumahdollisuudet ovat monessa taukokuoneessa vain seka- ja biojäte. Hoitotyössä tuotteet ja välineet ovat asianmukaisesti pakattu steriilisti ja puhtaasti. Tämä kuitenkin tarkoittaa myös isoa määrää pakkausjätettä, kuten muovia, jota ei lajitella.

Yhteiskuntamme on tällä hetkellä sellaisessa tilanteessa, että jokaisen yksilön ja yhteisön vastuulla on huolehtia ympäristöstä ja luonnonvarojen järkevästä käytöstä. Jätteiden lajittelu säästää sekä luontoa että rahaa.

Jätteiden lajittelusta säädetään lailla. Vuoden 2021 aikana jätteiden kierrätysvelvoitetta tiukennettiin koskemaan viiden osakkaan taloyhtiöitä. Vuoden 2016 asetuksen mukaan 50 prosenttia yhdyskuntajätteestä tulisi kierrättää materiaalina. Biohajoavaa ja muuta orgaanista jätettä ei enää sijoiteta kaatopaikalle. Jätteitä hyödynnetään enenevästi materiaalina ja energiantuotannossa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen strategia korostaa kestäväää ja mahdollistavaa taloutta sekä halua olla palveluiden suunnannäyttäjää. Jätteenkäsittelyn parantaminen tukee tätä strategiaa edistämällä ympäristön hyvinvointia ja taloudellista kestävyyttä. Lajittelemalla pahvit, muovit, metallit ja biojäte taukokuoneissa sekä osin pakkausjätteet hoitotyössä voimme vähentää jätehuoltokustannuksia, lisätä kierrätystuloja ja vähentää ympäristövaikutuksia.

Tältä hetkellä tilanne on huono, sillä jätteiden lajitteluun ei ole mahdollisuutta. Vaikka on olemassa kattava Jätehuolto -ohje, ei jätteiden lajittelu ole mahdollista esimerkiksi taukokuoneissa. Palautetta on tullut henkilökunnalta, sillä tämä asettaa työntekijät ristiriitaiseen asemaan, halutessaan kierrättää vastuullisesti. Tämä antaa kuvan siitä, että Eloisa ei hyvinvointialueena välitä jätteiden lajittelusta eikä halua panostaa siihen.

Jätteiden lajittelu on tarkoituksenmukaista ja vastuullista toimintaa. Henkilöstön osallistuminen lajitteluun lisää työpaikan yhteisöllisyyttä ja ympäristötietoisuutta, tehden hyvinvointialueesta esimerkillisen palveluiden tarjoajan ja vastuullisen työnantajan.

Ympäristöhyödyt:

- Luonnonvarojen säästö ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.
- Kaatopaikkajätteen vähentäminen ja kiertotalouden edistäminen. Lajittelu ja kierrätys tukevat kiertotaloutta, jossa materiaalit pidetään kierrossa mahdollisimman pitkään.
- Energiansäästö, kierrätys prosessi kuluttaa usein vähemmän energiaa kuin uuden materiaalin tuotanto, mikä vähentää energiantuotannosta aiheutuvia päästöjä.
- Kestävän kehityksen tietoisuuden lisääminen. Jätteiden lajittelu edistää yhteisöllisyyttä ja lisää tietoisuutta ympäristöasioista hyvinvointialueen henkilöstön keskuudessa.

Taloudelliset hyödyt:

1. **Jätehuoltokustannusten vähentäminen:** Sekajätteen määrän vähentäminen pienentää jätehuoltokustannuksia, koska sekajätteen käsittely on yleensä kalliimpaa kuin kierrätettävien jätteiden.
2. **Kierrätystulojen lisääminen:** Kierrätettävistä materiaaleista, kuten metalleista ja muoveista, voi saada tuloja, jos ne myydään kierrätykseen.
3. **Kuljetuskustannusten vähentäminen:** Biojätteen erottelu voi vähentää sekajätteen painoa ja tilavuutta, mikä voi johtaa alhaisempiin kuljetuskustannuksiin.

Ehdotus:

Esitämme, että Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyy seuraavat toimenpiteet jätteenkäsittelyn parantamiseksi:

1. **Lajittelupisteiden perustaminen:** Kaikkiin taukokuoneisiin perustetaan lajittelupisteet pahville, muoville, metallille ja biojätteelle. Asiakastilojen lajittelumahdollisuuksia parannetaan.
2. **Koulutus ja tiedotus:** Hyvinvointialueen henkilöstölle järjestetään koulutusta ja tiedotusta jätteiden lajittelun tärkeydestä ja käytännöistä.
3. **Hoitotuotteiden pakkausjätteen lajittelu:** Selvitetään mahdollisuutta lisätä hoitotuotteiden pakkausjätteiden kierrätystä ja lajittelumahdollisuuksia parannetaan yhdessä henkilöstön kanssa.
4. **Seuranta ja raportointi:** Jätteiden lajittelun toteutumista ja sen vaikutuksia seurataan ja raportoidaan säännöllisesti aluevaltuustolle.